

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Plenarinio posėdžio dokumentas

A6-0362/2008

22.9.2008

PRANEŠIMAS

dėl vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimo
(2008/2074(INI))

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

Pranešėjas: Richard Seeber

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	13
NUOMONĖ REGIONINĖS PLĖTROS KOMITETO	15
NUOMONĖ ŽEMĖS ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS KOMITETO	19
GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI	23

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimo (2008/2074(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2007 m. liepos 18 d. Komisijos komunikatą „Vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimas“ (COM(2007)0414) (toliau – komunikatas),
 - atsižvelgdamas į 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (toliau – vandens pagrindų direktyva)¹,
 - atsižvelgdamas į Europos aplinkos politikos instituto (angl. IEEP) ir Europos aplinkos agentūros parengtą poveikio vertinimo ataskaitą ir atliktus tyrimus,
 - atsižvelgdamas į savo 2003 m. rugsėjo 4 d. rezoliuciją dėl Komisijos komunikato „Vandentvarkos besivystančiose šalyse politika ir ES vystomojo bendradarbiavimo prioritetai“²,
 - atsižvelgdamas į savo 2006 m. gegužės 18 d. rezoliuciją dėl gaivalinių nelaimių (gaisrų, sausrų ir potvynių) įtakos žemės ūkiui³,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pranešimą ir Regioninės plėtros komiteto ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomonės (A6–0362/2008),
- A. kadangi vandens trūkumo ir sausrų problema geografiniu požiūriu apima ne tik Europos Sąjungą, bet yra aktuali tarptautiniu mastu ir yra pasaulinė problema; kadangi dėl vandens jau yra kilę tarptautinių konfliktų ir didėja pavojus, kad šių konfliktų kils vis dažniau,
- B. kadangi vanduo būtinas gyvybei palaikyti ir yra viešoji gėrybė, kuri neturi būti laikoma paprasčiausia preke; kadangi siekis užtikrinti lygias galimybes apsirūpinti vandeniu visiems, įskaitant ateinančias kartas, turi būti visų vandens politikos kryptių gairė,
- C. kadangi vandens trūkumas ir sausros yra didelis iššūkis, darantis Europos Sąjungoje atitinkamą socialinį ir ekonominį poveikį, taip pat poveikį aplinkai; kadangi bendras ekonominis sausrų poveikis ES lygmeniu per pastaruosius 30 metų vertinamas 100 mlrd. eurų,
- D. kadangi vandens trūkumas ir sausros jau palietė įvairias ES dalis ir apie penktadalį ES gyventojų gyvena šalyse, kuriose kyla įtampa dėl vandens išteklių,

¹ OL L 327, 2000 12 22, p. 1

² OL C 76 E, 2004 3 25, p. 430.

³ OL C 297 E, 2006 12 7, p.363.

- E. kadangi dėl dykumėjimo, kurio poveikis Bendrijos šalims skiriasi, skursta natūrali aplinka, nyksta dirvožemis ir dėl to mažėja žemės ūkio paskirties žemės vertė,
- F. kadangi vandens trūkumo ir sausrų problema nevienodai opi visuose ES regionuose – opiausia ji pietinėse valstybėse narėse,
- G. kadangi esama didelių regionų skirtumų, susijusių su vandens trūkumo ir sausrų problemos padariniais; kadangi būtų geriausia, jei priemonės šioms problemoms spręsti būtų grindžiamos regioniniu požiūriu,
- H. kadangi vandens trūkumas ir sausros per pastaruosius 30 metų pasitaikydavo vis dažniau, vandens trūkdavo vis labiau, o sausros būdavo vis didesnės, o padėtį dar labiau pablogins klimato kaita, dėl kurios padaugės hidrologinių ekstremalių reiškinių Europos Sąjungoje ir už jos ribų,
- I. kadangi vandens naudojimo tendencijos nėra tvarios, nes ES dėl neefektyvaus naudojimo ir toliau iššvaistoma 20 proc. vandens,
- J. kadangi dėl to, kad po didelių sausrų iškrinta mažiau kritulių, didėja miškų gaisrų pavojus, o to pavyzdys – neseniai Europos pietus niokoję gaisrai,
- K. kadangi nėra atlikta išsamaus, techniškai ir moksliai pagrįsto vandens kiekio ES įvertinimo; kadangi regionų lygmeniu turimi duomenys apie sezoninius pokyčius labai riboti,
- L. kadangi gali būti, kad vandens trūkumas – natūralių priežasčių ir žmonių veiklos, arba šių abiejų veiksnių sąveikos, kai naudojama per daug natūralių atsargų arba prastėja vandens kokybė, padarinys; kadangi netinkamas vandens naudojimas yra viena iš dykumėjimo priežasčių,
- M. kadangi dėl turizmo dar labiau didėja vandens paklausa, ypač vasarą ir pietų Europos pakrantėse,
- N. kadangi itin svarbu didinti piliečių sąmoningumą ir tinkamai juos informuoti įvairiais būdais, pvz., rengiant informacines ir šviečiamąsias kampanijas, kad būtų galima lengviau pakeisti jų elgesį ir įpročius, taip pat ugdyti vandens taupymo ir veiksmingo naudojimo kultūrą,
- O. kadangi visuotinis vandens tiekimas yra su visuomenės sveikata susijusi pagrindinė viešoji paslauga, kurios negalima neteikti,
- P. kadangi vandens trūkumas ir sausros yra sudėtingi aplinkosaugos klausimai ir todėl turi būti sprendžiami glaudžiai siejant juos su kitais aplinkosaugos klausimais ir į pastaruosius atsižvelgiant;
- Q. kadangi žemės ūkyje, kaip produktyviame sektoriuje, labai jaučiami vandens trūkumo ir sausrų padariniai, nors kartu sektorius atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant tvarų esamų

vandens išteklių valdymą,

- R. kadangi daugiafunkcinis ES žemės ūkis atlieka svarbų vaidmenį išsaugant kraštovaizdį, biologinę įvairovę ir švarų vandenį, taigi tam tikroms šios srities priemonėms reikia finansinės paramos, taip pat šioje srityje reikia mokslinių konsultacijų vandentvarkos klausimais,
- S. kadangi vandens trūkumas ir sausros yra svarbus paspartėjusio žemės ūkio žaliavų kainų didėjimo veiksnys; kadangi svarbu užtikrinti stabilų maisto produktų tiekimą,
- T. kadangi žemės ūkyje reikia daug vandens ir todėl nuo vandens tiekimo priklausomas žemės ūkis, kaip vienas iš atsakingų subjektų, turi būti įtrauktas į integruotas regionines vandentvarkos sistemas, skirtas proporcingam vandens naudojimui užtikrinti, vandens eikvojimui sustabdyti, kraštovaizdžio ir pasėlių planavimui derinti ir vandeniui nuo taršos saugoti,
- U. kadangi dėl sausrų daugėja augalų kenkėjų ir derlius būna daug prastesnis,
- V. kadangi Komisijos parengtoje Ketvirtojoje ekonominės ir socialinės sanglaudos ataskaitoje (COM(2007)0273) klimato kaita, ypač sausros ir vandens trūkumas, įvardyta kaip viena iš naujųjų problemų, kuri daro poveikį didelei teritorijos daliai, iki šiol palietė 11 proc. Europos gyventojų ir 17 proc. ES teritorijos ir kurią reikia spręsti naudojant sanglaudos politiką,
 - 1. džiaugiasi komunikatu ir pritaria pasiūlytam pirmam politikos veiksmų variantų rinkiniui, tačiau apgailestauja, kad komunikato taikymo sritis apribojama tik ES ir valstybių narių lygmenimis; primena, kad vandens trūkumas ir sausros yra tarptautinė problema, taigi reikia imtis atitinkamų veiksmų;
 - 2. pabrėžia, kad tarpregioninis ir tarpvalstybinis upių baseinų pobūdis gali turėti didelių tarpvalstybinių pasekmių aukštupio ir žemupio regionuose, ir todėl valstybės narės ir regiono bei vietos valdžios institucijos privalo bendradarbiauti spręsdamos vandens trūkumo ir sausrų klausimus, taip pat užtikrindamos tvarų tinkamą vandens išteklių naudojimą; mano, kad sprendžiant vandens trūkumo ir sausrų ypatumo klausimus būtina imtis koordinuotų veiksmų ES ir valstybių narių lygmenimis, taip pat ir regiono bei vietos valdžios lygmenimis;
 - 3. apgailestauja, kad komunikate apsiribojama bendrųjų tikslų skatinimu ir siūlomas tik ribotas konkrečių priemonių skaičius, tačiau nenurodoma tikslaus šių priemonių įgyvendinimo regionuose, kuriems gresia vandens trūkumas ir sausros, tvarkaraščio; apgailestauja, kad nėra nustatyta realių tikslų ir terminų šiems tikslams pasiekti, taip pat nepakankamai akcentuojamas glaudus bendradarbiavimas su nacionalinėmis, regionų ir vietos valdžios institucijomis; ragina Komisiją pristatyti šiuo metu vykdomą programą, visų pirma 2009 m. pateikti pažangos ataskaitą, taip pat pateikti persvarstyta ir patobulinta Europos Sąjungos strategiją;
 - 4. pabrėžia regionų, kaip technologijų naujovių skatinamosios jėgos, svarbą vandens politikos srityje, atsižvelgiant į tai, kad tausūs vandens naudojimas bus vis svarbesnis

konkurencingumo veiksnys; taigi, siekiant regionuose veiksmingai organizuoti vandentvarką, ragina regionų valdžios institucijas apsvarstyti įvairių regionų galimybes bendradarbiauti, keistis informacija ir užmegzti strateginę partnerystę nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis;

5. prašo regionų ir vietos valdžios institucijų pasinaudoti struktūrinių fondų teikiamomis didelėmis galimybėmis investuoti į esamos infrastruktūros ir technologijų tobulinimą arba atnaujinimą (ypač regionuose, kuriuose vandens išteklių eikvojami dėl nuotėkio iš vandens vamzdinių), įskaitant ekologiškas technologijas, kurios sudarytų sąlygas tausiai naudoti vandenį ir kurios galėtų būti susietos su integruoto vandens išteklių valdymo sistema (angl. IRM), ypač siekiant išspręsti racionalaus vandens naudojimo (kalbant apie taupymą ir pakartotinį naudojimą) problemą pramonės ir žemės ūkio sektoriuose, taip pat kalbant apie namų ūkio vartotojus;
6. atsižvelgdamas į tai, teigia, kad skiriant lėšas infrastruktūrai plėtoti turėtų būti siekiama įgyvendinti esamus poreikius atitinkančias priemones, kurios padėtų pagerinti vandentvarką ir aprūpinimą kokybišku vandeniu;
7. primena, kad tvarkant vandens išteklius pirmenybė turėtų būti teikiama į paklausą orientuotam požiūriui; tačiau laikosi nuomonės, kad tvarkydama vandens išteklius ES turėtų laikytis visa apimančios strategijos, pagal kurią būtų derinamos paklausos valdymo, esamų vandens ciklo išteklių optimizavimo ir naujų vandens išteklių kūrimo priemonės, o šioje strategijoje reikia atsižvelgti į aplinkos, socialinius ir ekonominius aspektus;
8. pažymi, kad, laikantis tvarios plėtros principo, į pasiūlą orientuotos priemonės taip pat turėtų būti svarstomos ieškant paties ekonomiškiausio ir ekologiškiausio problemos sprendimo būdo, optimaliai derinant pasiūlą ir paklausą ir užtikrinant nenutrūkstamą visuotinį vandens tiekimą, net ir per sausras; laikosi nuomonės, kad turėtų būti skatinamos priemonės, kuriomis siekiama nustatyti veiksmingą vandens naudojimo būdų hierarchiją, o vandens trūkumo problema neturėtų būti sprendžiama nukreipiant upių vagas, siekiant tiekti vandenį dideliu atstumu; tačiau pabrėžia, kad į pasiūlą orientuotos priemonės gali būti labai svarbios regionuose, kurie labiausiai nukentėjo dėl vandens trūkumo ir sausrų, taigi gali būti naudojami tradiciniai būdai (pvz., infrastruktūros, skirtos vandentakams reguliuoti, diegimas) arba ieškoma alternatyvių ir naujoviškų problemų sprendimo būdų (pvz., tvarus pakartotinis nuotekų naudojimas arba vandens gėlinimas);
9. pabrėžia Europos ūkininkų indėlį kovojant su dirvos erozija ir dykumėjimu ir siekia, kad būtų pripažintas lemiamas Europos gamintojų vaidmuo išlaikant augalinę dangą regionuose, kuriuose dažnos sausras arba grėsmė kelia vėjo pustomas smėlis; pabrėžia didelę daugiamečių kultūrų, sodų ir vynuogynų, žolynų, ganyklų ir miško kultūrų teikiamą naudą vandens gavybai;
10. pabrėžia vandentvarkos svarbą kalnuotose vietovėse ir ragina Komisiją skatinti vietos ir regioninės valdžios institucijas ugdyti žemupių ir aukštupių naudotojų tarpusavio solidarumą;
11. primena, kad yra ryšys tarp klimato kaitos, vandens trūkumo ir sausrų bei integruotos teritorijų apsaugos, kurią vykdant siekiama prižiūrėti ir saugoti vietos vandens išteklius,

taip pat yra labai susirūpinęs dėl galimo poveikio visuomenės sveikatai; rengiant kovos su klimato kaita politiką, ragina atsižvelgti į jos poveikį vandens ištekliams; prašo atlikti išsamų didesnio biokuro naudojimo ir galimybių apsirūpinti vandens ištekliais tarpusavio ryšio tyrimą; taip pat ragina atlikti specialų įrenginių, kuriuose naudojama daug vandens išteklių, vertinimą; pabrėžia, kad būtina įtraukti vandens klausimą į visas politikos sritis ir taikyti iš tiesų kompleksinį šio klausimo sprendimo būdą, įskaitant visas ES finansines ir teisines priemones; pabrėžia, kad procese turėtų būti dalyvaujama visais politiniais lygmenimis (nacionaliniu, regionų ir vietos);

12. turint mintyje tai, kad įgyvendinant vandens pagrindų direktyvą turi būti teikiama pirmenybė prisitaikymui prie klimato kaitos, yra įsitikinęs, kad reikėtų įrodyti, jog vandens trūkumas ir sausros bei klimato kaita ir atitinkamos strategijos susiję;
13. ragina Komisiją ir valstybes nares pripažinti, kad miškų nykimas ir netrukdoma miestų plėtra lemia didėjančią vandens trūkumą; ragina valstybes nares ir kompetentingas valdžios institucijas atliekant teritorijos planavimo darbus atsižvelgti į vandens politikos nuostatas, ypač plečiant ekonominę veiklą jautriuose hidrografiniuose baseinuose, įskaitant salas ir atokiausius regionus; pabrėžia, kad bet koks vandens tiekimas, neatsižvelgiant į jo paskirtį, turi atitikti teisingo mokesčio už vandenį principą, kad ypač įmonės taip būtų skatinamos efektyviau naudoti vandenį;
14. pabrėžia, kad persvarstant Bendrijos biudžeto prioritetus didesnė svarba turėtų būti teikiama aplinkos priemonėms, ypač kovos su klimato kaitos padariniais, įskaitant sausras ir vandens trūkumą, politikai, užtikrinant, kad tam būtų skiriamos būtinos papildomos lėšos;
15. prašo Komisijos atsižvelgti į įvairius sektorius liečiantį ryšį tarp socialinio ir ekonominio klimato kaitos poveikio žemės naudojimui ir su klimato kaita susijusių energijos išlaidų; ragina ES atliekant veiksmingo vandens naudojimo vertinimus visada remtis objektyviais ekonominiais rodikliais;
16. pripažįsta, kad vandens trūkumas ir sausros tiesiogiai veikia ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą; tvirtina, kad į šį aspektą turėtų būti deramai atsižvelgta plėtojant sanglaudos politiką ateityje ir šiuo tikslu reikia sudaryti sąlygas naudoti visas biudžeto ir kitas reikalingas priemones;
17. pažymi, kad Komisijos komunikate minimi sudėtingi aplinkos klausimai lemia regionų ekonominę padėtį, konkurencingumą ir plėtros galimybes;
18. pripažįsta vandens pagrindų direktyvos svarbą, nes ji sudaro pagrindą siekiant visų Europos vandenų „geros būsenos“, skatinant regionų bendradarbiavimą, tvarų vandens naudojimą ir saugant turimus vandens išteklius, taip pat padeda švelninti potvynių ir sausrų poveikį; ragina Komisiją ir valstybes nares įgyvendinti visas šios direktyvos nuostatas ir užtikrinti, kad dėl priemonių, skirtų kovoti su vandens trūkumu ir sausromis, nebūtų daroma neigiamo poveikio tikslams siekti vandens kokybės;
19. pabrėžia, kad (turint mintyje vandens pagrindų direktyvą) reikia paaiškinti sąvokos „ilgalaikė sausra“ apibrėžtį ir jos poveikį siekiant įgyvendinti vandens pagrindų direktyvoje

iškeltus aplinkos tikslus per sausras ir po jų; pabrėžia, kad vandens trūkumas ir sausras yra susijusios, tačiau skirtingos problemos, taigi joms spręsti turi būti taikomos skirtingos strategijos;

20. pabrėžia, kad sausras, dirvožemio nykimas, dykumėjimas ir miškų gaisrai glaudžiai susiję;
21. mano, kad į privalomus upių baseinų valdymo planus, privalomus pagal vandens pagrindų direktyvą, taip pat turėtų būti įtrauktas sausrų ir hidrologinių ir meteorologinių nelaimių valdymas ir krizių valdymas, kurį vykdant būtų atsižvelgiama į konkrečius su upių baseiniais, kuriems gresia vandens trūkumas ir sausras, susijusius poreikius, įskaitant tarpvalstybinį koordinavimą, visuomenės dalyvavimą ir skirtingais lygmenimis – Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos – veikiančias išankstinio įspėjimo sistemas; atkreipia dėmesį į tai, kad stengiantis mažinti potvynius reikia vengti statyti natūralią upių tėkmę keičiančias kliūtis, ir ragina atlikti išsamesnius poveikio, kai sustabdoma natūralių vandentakių srovė, vertinimo tyrimus;
22. pabrėžia, kad miškai – vandens ciklo dalis, taigi siekiant tvaraus vandens išteklių valdymo svarbu išlaikyti proporcingą miškų, pievų ir dirbamos žemės derinį; ypač atkreipia dėmesį į tai, kad daug organinių medžiagų turintis dirvožemis vertingas ir kad svarbu taikyti sėjomainą; perspėja, kad didėjantis žemės naudojimas – tai grėsmė žemės ūkiui, aprūpinimui maisto produktais ir tvariam vandens išteklių valdymui;
23. pabrėžia, kad dykumėjimas ir miškininkystė glaudžiai susiję; ragina želdinti daugiau miškų siekiant stabdyti labai dideles paviršinio ir požeminio vandens sroves arba jas silpninti ir siekiant kovoti su dirvožemio degradacija ir erozija;
24. rekomenduoja kuriant Bendrijos civilinės saugos sistemas numatyti galimybę įsikišti kilus krizėms dėl labai didelių sausrų;
25. pabrėžia, kad svarbu dar kartą įvertinti ES teritorijoje esančio požeminio vandens kiekį ir persvarstyti jo naudojimo taisykles, siekiant pagrindinio tikslo – užtikrinti racionalų požeminio vandens išteklių naudojimą pagal kiekvienos valstybės poreikius;
26. pažymi, kad komunikate nesprenžiamos problemos, kurių daugelyje regionų kyla dėl nuotekų nevalymo;
27. pabrėžia, kad nereikėtų pamiršti poreikio saugoti požeminio vandens išteklius, jei jie įtraukiami į bendrą vandens išteklių tvarkymo sistemą;
28. ragina Tarybą, valstybes nares ir regionų bei vietos valdžios institucijas vykdant kitų sektorių politiką atsižvelgti į komunikate išdėstytus argumentus, siekiant išvengti nepageidaujamų padarinių vandens išteklių apsaugai;
29. pabrėžia, kad pasaulinė patirtis rodo, jog nukreipus upės vagą padaroma nepataisoma ekologinė ir hidromorfologinė žala ir dėl to žmonės gali būti priversti palikti savo namus, o įmonės – persikelti, taip kenkiant socialinei ir ekonominei sanglaudai; ragina valstybes nares apsaugoti savo upių baseinus nuo nykimo ir nuosekliai laikytis vandens pagrindų direktyvos 1 ir 4 straipsniuose nustatytų reikalavimų; ragina Komisiją skirti ES lėšų tik tiems projektams, kurie visiškai atitinka šiuos reikalavimus;

30. primygtinai ragina Tarybą nedelsiant priimti sprendimą dėl siūlomo reglamento, įsteigiančio Europos Sąjungos solidarumo fondą (COM(2005)0108), siekiant pateikti tikslesnes kriterijų ir įvykių, įskaitant sausras laikotarpius, apibrėžtis ir taip sudaryti sąlygas veiksmingiau, lanksčiau ir skubiau atitaisyti gamtos nelaimių padarytą žalą, atsižvelgiant ir į tai, kad Parlamentas savo poziciją patvirtino dar 2006 m. gegužės mėn.¹;
31. palankiai vertina tai, kad vandens taupymas yra svarbiausias Komisijos prioritetas sprendžiant vandens trūkumo ir sausrų problemas; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją užtikrinti, kad struktūrinių fondų lėšos būtų naudojamos neprieštaraujant šiam prioritetui, tvarios vandentvarkos kriterijų įtraukti į sąlygų, kurias turi atitikti projektai, sąrašą ir, prieš skiriant struktūrinių fondų lėšas, iki galo įsitikinti, ar vietos ir regionų valdžios institucijos taiko visas vandens taupymo priemones ir laikosi vandens pagrindų direktyvos reikalavimų;
32. mano, kad, kai vandentakio eina per daugiau nei vieną valstybę narę, būtina plėtoti regionų ir valstybių bendradarbiavimą integruoto vandentakių valdymo srityje, ypač ūkininkavimo sektoriuje;
33. primena, kad dėl neveiksmingo naudojimo ES prarandama beveik 20 proc. vandens, ir pabrėžia, kad reikia didelių investicijų norint padidinti technikos pažangą visuose ekonomikos sektoriuose (didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas toms sritims, kuriose sunaudojama daugiausiai vandens, arba tiems sektoriams, kuriuose esama daugiausia galimybių taupyti vandenį); pabrėžia, kad prastas vandens išteklių valdymas – tai problema, dėl kurios trūksta vandens, o kilus sausrai dėl jos gali rasti dar didesnių neigiamų padarinių, tačiau ši problema nėra sausras priežastis, nes sausra – gamtos reiškinys;
34. kadangi vandens trūkumo ir sausrų problemos glaudžiai susijusios su sudėtingais vandens eikvojimo klausimais, siūlo Komisijai įtraukti tausaus vandens naudojimo kriterijų į sąlygų sistemą, pagal kurią skiriamos subsidijos iš ES fondų;
35. ragina ES remti technologijas, keitimąsi pažangiąja patirtimi ir naujoves, kuriuos įgyvendinus būtų naudojama mažiau vandens bei energijos ir kuriais siekiama didinti vandens naudojimo efektyvumą;
36. turėdamas mintyje tai, kad dėl nuotėkio iš miestų visuomeninių vandentiekio tinklų gali būti prarandama daugiau kaip 50 proc. vandens, ragina Komisiją nagrinėti galimybę kurti miestų tinklą, siekiant skatinti vandenį naudoti tausiai, kad būtų keičiamasi pažangiąja patirtimi (pvz., pakartotinio naudojimo, taupymo ir veiksmingesnio naudojimo srityse) ir būtų vykdomi bendri bandomieji demonstravimo veiklos projektai; taip pat ragina vietos valdžios institucijas gerinti pasenusių visuomeninio vandens tiekimo tinklų būklę;
37. pabrėžia, kad 40 proc. ES sunaudojamo vandens galėtų būti sutaupyta; ragina imtis konkrečių priemonių ir taikyti finansines paskatas siekiant skatinti efektyviau ir tvariau naudoti vandenį; taip pat ragina masiškai diegti vandens skaitiklius, kuriais būtų matuojamas sunaudojamo vandens kiekis, siekiant skatinti vandens taupymą, pakartotinį naudojimą bei veiksmingą ir racionalų naudojimą; ragina labiausiai nukentėjusias

¹ OL C 297 E, 2006 12 7, p.331.

valstybes nares dalį iš struktūrinių fondų gautų lėšų naudoti projektams, kuriuos įgyvendinant siekiama vandenį naudoti veiksmingiau ir jį taupyti; ragina už upių baseinų priežiūrą atsakingas institucijas atlikti visų sektorių alternatyvių vandens išteklių valdymo projektų sąnaudų ir naudos analizę;

38. turėdamas mintyje tai, kad vanduo – tai visokeriopa vertybė (biologiniu, socialiniu, aplinkos apsaugos, simboliniu, kultūriniu, kraštovaizdžio ir turizmo požiūriu), pabrėžia, kad reikia vengti vandens eikvojimo ir siekti subalansuoto vandens reikmių tenkinimo, būtent siekti pakartotinio vandens naudojimo;
39. primena, kad vandens pagrindų direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog valstybės narės atsižvelgia į vandens tiekimo paslaugų sąnaudų susigrąžinimą, ypač remdamosi principu „teršėjas moka“, ir užtikrina, kad iki 2010 m., taikant vandens apmokestinimo politiką, vartotojams būtų sukurta atitinkamų paskatų efektyviai naudoti vandens išteklius, o įvairūs ekonomikos sektoriai deramai prisidėtų prie vandens tiekimo paslaugų sąnaudų susigrąžinimo;
40. mano, kad vandens išteklių valdymo politika turi būti vykdoma ne tik pagal principą „teršėjas moka“, bet ją vykdant taip pat reikia imtis priemonių, kuriomis būtų siekiama nebeiššvaistyti didelio vandens kiekio dėl to, kad naudojama sugedusi įranga, sėjami netinkami pasėliai ir taikomos netinkamos žemės ūkio sistemos;
41. pabrėžia, kad galima pasiekti didelę pažangą tam tikrų šalių žemės ūkio sektoriuje siekiant efektyvesnio vandens naudojimo; tikisi, kad atliekant Bendros žemės ūkio politikos peržiūrą bus apsvarstyta ši problema ir bus pasiūlyta konkrečių priemonių, kuriomis būtų skatinama tvariau naudoti vandenį taikant pažangiausias patirtį ir sutelkiant geriausias turimas technologijas, būtent būtų remiama kaimo plėtra, taip pat taikant kompleksinio paramos susiejimo sistemą, principus „teršėjas moka“ ir „naudotojas moka“ ir įgyvendinant kaimo plėtros programas; mano, kad Europos Sąjunga turi remti priemones, kuriomis siekiama gerinti žemės ūkio sektoriaus vandens išteklių valdymą, skatinant modernizuoti drėkinimo sistemas, kad sumažėtų sunaudojamo vandens kiekis ir būtų skatinami šios srities moksliniai tyrimai;
42. pabrėžia, kad pagal BŽŪP antrąją ramstį numatytos aplinkos programos atlieka svarbų vaidmenį skatinant žemės ūkyje taikyti vandens išteklių tvarumą ir švarumą saugančius metodus;
43. atkreipia dėmesį į, tai, kad dėl augančios biodegalų gamybos labai didės vandens paklausa, ir pabrėžia, kad reikia atidžiai stebėti, kokio esama biodegalų naudojimo poveikio, ir nuolatos persvarstyti Europos Sąjungos ir nacionalines biokuro naudojimo politikos kryptis;
44. pabrėžia, kad didžiausi vandens naudotojai (pvz., elektrinės) vandenį ne sunaudoja, bet panaudoję gamybiniuose procesuose jį išleidžia ir jis lieka vandens ciklo dalimi; pabrėžia, kad vykdant tokią veiklą daromas didžiulis poveikis paviršinių vandens išteklių atsargoms, ekosistemoms ir visuomenės sveikatai, nes pakyla vandens temperatūra; pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į šiuos aspektus;
45. primena, kad vartotojai turi atlikti svarbų vaidmenį, jei norima ES užtikrinti tvarų vandens

išteklų naudojimą; taigi ragina ES pradėti visuomenės informavimo ir švietimo kampaniją, siekiant supažindinti piliečius su vandens problema ir paskatinti juos imtis konkrečių veiksmų;

46. pažymi, kad Komisija, taikydama veiksmingą vandens apmokestinimo politiką, kuri atspindėtų tikrąją vandens vertę, galėtų skatinti vartotojus taupiau naudoti vandenį;
47. pabrėžia išskirtinį regiono ir vietos valdžios institucijų bei pilietinės visuomenės organizacijų vaidmenį rengiant visuomenės informavimo kampanijas ir vykdamas šviečiamąją veiklą;
48. ragina Komisiją ir valstybių narių regionus bei miestus remti vandens taupymo kultūros plėtrą Europos Sąjungoje, skatinti rinkti lietaus vandenį ir pradėti visuomenės informavimo apie vandens taupymą kampanijas, pvz., įgyvendinant tinkamas švietimo programas; ragina Komisiją skatinti regionų, miestų ir pilietinės visuomenės organizacijų keitimąsi pažangiaja patirtimi, susijusia su vandens taupymo priemonėmis (įskaitant lietaus vandens ir nuotekų valymą), siekiant didinti vandens naudojimo efektyvumą ir valdyti sausrų riziką;
49. mano, kad būtina skatinti vykdyti gamintojų informavimo, sąmoningumo ugdymo ir mokymo kampanijas, siekiant aktyviai prisidėti prie tvaraus vandens išteklių valdymo;
50. mano, kad reikėtų taikyti ženklavimo sistemą, pagal kurią būtų nurodoma, kiek vandens sunaudota produktams pagaminti, ir kuri būtų panaši į dabartinę energijos efektyvumo ženklavimo sistemą; taip pat mano, kad ši sistema būtų tinkama priemonė siekti tausaus vandens naudojimo, tačiau pabrėžia, kad:
 - (a) tokia sistema turi būti taikoma savanoriškai ir
 - (b) reikia atsižvelgti į jau naudojamus ženklus ir ženklavimo sistemas, kad pernelyg didelis informacijos kiekis neklaidintų vartotojų;
51. ragina, jei įmanoma, įtraukti vandens naudojimo rodiklius į pastatų statybos standartus;
52. ragina visas suinteresuotąsias šalis parengti savanorišką tvarios vandentvarkos ženklavimo sistemą ir rengti savanoriškas vandens taupymo įvairiuose ekonomikos sektoriuose (pvz., žemės ūkis, turizmas, apdirbamoji pramonė) programas;
53. pažymi, kad veiksmingos ir tikrąją vandens vertę atspindinčios vandens apmokestinimo politikos kūrimas gali paskatinti vartotojus taupiau naudoti vandenį;
54. mano, kad vanduo turi ir toliau būti laikomas viešąja gėrybe ir svarbiausiu šalių suverenumo elementu, prieinamu visiems už teisingą „socialinę ir aplinkosauginę“ kainą, ypatingą dėmesį kreipiant į konkrečią kiekvienos šalies situaciją ir į įvairias esamas ūkininkavimo sistemas, taip pat į ūkininkavimo veiklos socialinį vaidmenį;
55. ragina Komisiją apsvarstyti galimybę 2009 m. finansuoti bandomąjį projektą, pagal kurį būtų finansuojami moksliniai tyrimai, priežiūra ir stebėseną, susiję su prevencinių veiksmų siekiant Europoje stabdyti dykumėjimą ir stepių formavimąsi (taigi ir koroziją,

defliaciją, žemės ūkio bei biologinės įvairovės nykimą) kūrimu ir su dirvožemio apsaugos ir derlingumo didinimu bei dirvožemio gebėjimu išlaikyti vandenį ir izoliuoti anglies dioksidą; dar kartą primena, kad svarbu rinkti patikimus ir aiškius duomenis, kad politika iš tiesų būtų įgyvendinama veiksmingai;

56. džiaugiasi tuo, kad įkurta Europos sausrų stebėjimo tarnyba ir įdiegta išankstinio įspėjimo sistema; pabrėžia, kad svarbu išsamiai diskutuoti apie pagrindinius šios tarnybos tikslus, jos biudžetą ir organizacinę struktūrą;
57. ragina Komisiją užtikrinti, kad pagal Europos aplinkos agentūros sistema kuo greičiau pradėtų veikti Europos sausrų stebėjimo tarnyba, ir pabrėžia, kad ji turėtų papildyti nacionalinius duomenis tipine sezonine regiono ir vietos informacija apie kritulių kiekį ir vartojimą įvairiuose sektoriuose, siekdama padėti priimti gerus strateginius sprendimus;
58. pabrėžia juodžemio turtingos dirvos, priderintos kultūrų rotacijos sistemos ir gero miškų, žolynų ir dirbamos žemės derinio svarbą tvariai vandentvarkai; įspėja, kad didėjantis žemės vartojimas kelia grėsmę žemės ūkiui, maisto pasiūlos saugumui ir tvariai vandentvarkai;
59. ragina Komisiją remti valstybes nares atkuriant miškus ciklinių sausrų ir gaisrų nuniokotose teritorijose remiantis pagarbos jų bioklimatui bei ekologinėms savybėms principu ir tikisi, kad kaimo ir miesto kraštovaizdžio atkūrimas bus laikomas ypatingos svarbos reikalu, deramai atsižvelgiant į vietos specifiką;
60. mano, kad dėl vandens trūkumo ir ciklinių sausrų padažnėjo gaisrų ir padidėjo jų mastas ir dėl to padidėjo daugelio miškams būdingų rūšių trapumas ir pavojus, kad jos išnyks, ypač pietų Europos šalyse, kurių pagrindinis gamtos išteklius yra miškai;
61. pabrėžia, kad rengiant Europos žemės ūkio modelį turi būti atsižvelgiama į dažniausius ir opiausius pavojus aplinkai bei į vandens trūkumą ir sausras, taigi svarbus Europos bendros žemės ūkio politikos elementas turėtų būti veiksmingas krizių valdymo mechanizmas;
62. mano, kad reikia iš naujo – atsižvelgiant į klimato kaitą – įvertinti miškų ir žemės ūkio vertę aplinkos požiūriu ir neabejotinai būtina derinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio didėjimą su miškų ploto didinimu, o formuojant bet kokią šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo politiką atsižvelgti į miškų, kurie sugeria anglies dioksidą, naudą;
63. pritaria tam, kad šią su vandens trūkumu ir sausromis susijusią problemą Komisija ir toliau yra pasiryžusi spręsti tarptautiniu lygmeniu, visų pirma įgyvendindama Jungtinių Tautų kovos su dykumėjimu konvenciją ir Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją;
64. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Vanduo yra svarbus visiems visuomenės nariams. Jis gyvybiškai būtinas žmonėms, gyvūnijai ir augalijai ir yra svarbus ekonomikos išteklius. Tačiau vanduo – senkantis išteklius. Vandens išteklių, vandens ekosistemų ir geriamojo vandens bei prausimuisi naudojamo vandens apsauga yra vienas iš pagrindinių aplinkos apsaugos aspektų. Taigi ES lygmeniu būtina imtis bendrų veiksmų siekiant užtikrinti veiksmingą šio vertingo išteklių apsaugą.

Ekstremalūs klimato reiškiniai per pastaruosius 30 metų pasitaikydavo vis dažniau. Pastarųjų metų liūtys sukėlė potvynius kai kuriose Europos regionuose, tuo metu, kai kituose regionuose pasireiškė sausra ir karščio bangos. Intensyvėjant klimato kaitos padariniams beveik 3,2 mlrd. žmonių ateityje galėtų susidurti su vandens trūkumo problema. 2007 m. Europos aplinkos agentūra nustatė, kad trečdalis europiečių jau gyvena regionuose, kuriuose trūksta vandens ir vandens paklausa didesnė už pasiūlą. Per pastaruosius 30 metų dėl sausrų patirta beveik 100 mlrd. eurų išlaidų, vien tik 2003 m. sausras ES ekonomikai kainavo 8,7 mlrd. eurų.

ES turėtų išspręsti tris didžiausias problemas: pirma, intensyvų, netvarų ir neveiksmingą vandens naudojimą ir su tuo susijusį vandens švaistymą; antra, informacijos apie šią problemą trūkumą ir, trečia, kompleksinio vandens klausimo sprendimo būdo nebuvimą.

Klimato kaita nėra vienintelis Europos iššūkis. Nepaisant didėjančios vandens išteklių paklausos, vanduo ir toliau naudojamas dideliais kiekiais, netvariai ir neveiksmingai ir šis naudojimas didėja dvigubai greičiau negu pasaulio žmonių skaičius. Vien tik Europoje dėl neveiksmingumo iššvaistoma mažiausiai 20 proc. vandens išteklių. Vienas iš būdų šiai problemai išspręsti galėtų būti visapusiškas vandens pagrindų direktyvos ir jos apmokestinimo nuostatų įgyvendinimas. Taip pat reikia investicijų į vandens taupymo technologijas.

Reikėtų teikti pirmenybę į paklausą orientuotoms priemonėms, o ne tik tiekiamo vandens kiekio didinimui. Į pasiūlą orientuotos priemonės turėtų būti svarstomos tik po to, kai bus išnaudotos vandens naudojimo efektyvumo didinimo, paklausos valdymo gerinimo ir šviečiamųjų priemonių galimybės. Vandens trūkumo problema neturėtų būti sprendžiama tiekiant vandenį dideliais atstumais, o tarpvalstybinio tiekimo klausimas turėtų ir toliau priklausyti tik valstybių narių kompetencijai.

Atsižvelgiant į kylančios problemos mastą, stublina informacijos trūkumas ir tai, kad nevyksta plataus pobūdžio informavimo kampanija. Siekiant kurti atsakingo vandens taupymo ir tausaus jo naudojimo kultūrą, reikia parengti aktyvaus informavimo politiką, kurią įgyvendinant dalyvautų visi vandens sektoriaus subjektai. Prioritetinės veiklos sritys yra informavimas, švietimas ir mokymas. Yra daug įvairiausių šios problemos sprendimo būdų. Vienas iš galimų variantų – ženklėjimas, kuris yra veiksmingas būdas teikti visuomenei tikslią informaciją apie tausų vandens naudojimą ir tvarią vandentvarką.

Būtina įtraukti vandens klausimą į visas politikos sritis ir taikyti iš tiesų kompleksinius šio klausimo sprendimo būdus. Procese turėtų būti dalyvaujama visais politiniais lygmenimis (nacionaliniu, regionų, vietos). Įgyvendinant visas ES politikos sritis ir ES finansines

priemonės reikėtų atsižvelgti į didėjantį vandens trūkumą.

Galiausiai, vandens trūkumo ir sausrų problema geografiniu požiūriu apima ne tik Europos Sąjungą, bet ir yra aktuali tarptautiniu mastu. Dėl vandens jau kilę tarptautinių konfliktų ir didėja pavojus, kad šių konfliktų kils vis dažniau. Taigi būtina taikyti platesnį požiūrį, pagal kurį būtų atsižvelgiama į vandens trūkumo ir sausrų problemą.

2.6.2008

REGIONINĖS PLĖTROS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetui

dėl vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimo
(2008/2074(INI))

Nuomonės referentė: Iratxe García Pérez

PASIŪLYMAI

Regioninės plėtros komitetas ragina atsakingą Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

- A.. kadangi Ketvirtojoje sanglaudos ataskaitoje klimato kaita, ypač sausra ir vandens trūkumas, įvardyta kaip viena iš naujųjų problemų, kuri daro poveikį didelei teritorijos daliai ir iki šiol paveikė 11 proc. Europos populiacijos ir 17 proc. ES teritorijos ir kurią reikia spręsti naudojant sanglaudos politiką,
 - B. kadangi tam tikruose Europos Sąjungos regionuose vandens trūkumo ir sausrų daromas poveikis didesnis ir skurdžiausiuose regionuose juntamas labiausiai, ir dėl to žemė šiuose regionuose apleidžiama, kyla miškų gaisrų ir degraduoja dirvožemis, o tai labai trukdo tokiuose regionuose gyvenančių žmonių socialiniam ir ekonominiam vystymuisi, ir kadangi vandens trūkumo ir sausrų ekonominis poveikis trukdo siekti Lisabonos tikslų ir sanglaudos politikos tikslų,
1. primygtinai ragina Tarybą nedelsiant priimti sprendimą dėl siūlomo reglamento, kuriuo įsteigiamas Europos Sąjungos solidarumo fondas (COM(2005)0108), siekiant pateikti tikslesnes kriterijų ir įvykių, įskaitant sausros laikotarpius, apibrėžtis ir taip sudaryti sąlygas veiksmingiau, lanksčiau ir skubiau atitaisyti gamtos nelaimių padarytą žalą, atsižvelgiant ir į tai, kad Parlamentas savo poziciją patvirtino dar 2006 m. gegužės mėn.; todėl pažymi, kad siekiant gerinti sausrų rizikos valdymą reikia optimaliau naudoti ES solidarumo fondo lėšas ir Europos civilinės saugos mechanizmą ir kad valstybės narės ir regionų bei vietos valdžios institucijos turėtų taikyti galiojančią Vandens pagrindų direktyvą (Direktyva 2000/60/EB);

2. palankiai vertina tai, kad vandens taupymas yra svarbiausias Komisijos prioritetas sprendžiant vandens trūkumo ir sausros problemas; todėl ragina Komisiją užtikrinti, kad struktūrinių fondų lėšos būtų naudojamos neprieštaraujant šiam prioritetui, tvarios vandens ūkio tvarkybos kriterijų įtraukti į sąlygų, kurias turi atitikti projektai, sąrašą ir, prieš skiriant struktūrinių fondų lėšas, iki galo įsitikinti, ar vietos ir regionų valdžios institucijos taiko visas vandens taupymo priemones ir laikosi Vandens pagrindų direktyvos reikalavimų;
3. pripažįsta, kad vandens trūkumas ir sausros tiesiogiai veikia ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą; tvirtina, kad šis aspektas turėtų būti deramai svarstomas plėtojant sanglaudos politiką ateityje ir kad siekiant šio tikslo būtų sudarytos sąlygos naudoti visas biudžeto ir kitas reikalingas priemones;
4. pabrėžia, kad tarpregioninis ir tarpvalstybinis upių baseinų pobūdis gali turėti didelių tarpvalstybinių pasekmių aukštupio ir žemupio regionuose, ir todėl valstybės narės ir regiono bei vietos valdžios institucijos privalo bendradarbiauti sprendamos vandens trūkumo ir sausrų klausimus ir užtikrindamos tvarų tinkamą vandens išteklių naudojimą; mano, kad sprendžiant vandens trūkumo ir sausrų ypatumo klausimus būtina imtis koordinuotų veiksmų ES ir valstybių narių lygmenimis, taip pat ir regiono bei vietos valdžios lygmenimis;
5. prašo regionų ir vietos valdžios institucijų pasinaudoti struktūrinių fondų teikiamomis didelėmis galimybėmis investuoti į esamos infrastruktūros ir technologijų tobulinimą arba atnaujinimą (ypač regionuose, kuriuose vandens ištekliai eikvojami dėl nuotėkio iš vandens vamzdinių), įskaitant ir ekologiškas technologijas, kurios sudarytų sąlygas tausiai naudoti vandenį ir kurios galėtų būti sujungtos su integruoto vandens išteklių valdymo sistema (angl. *IRM*), ypač siekiant išspręsti racionalaus vandens naudojimo (atsižvelgiant į taupymą ir pakartotinį naudojimą) problemą pramonės ir žemės ūkio sektoriuose bei atsižvelgiant į namų ūkių vartotojus;
6. dėl to ragina, kad skiriant lėšas infrastruktūrai plėtoti būtų siekiama įgyvendinti esamus poreikius atitinkančias priemones, kurios padėtų pagerinti vandens valdymą bei aprūpinimą kokybišku vandeniu;
7. pabrėžia, kad pasaulinė patirtis rodo, jog nukreipus upės vagą padaroma nepataisoma ekologinė ir hidromorfologinė žala ir dėl to žmonės gali būti priversti palikti savo namus bei perkelti verslą, o taip kenkiama socialinei ir ekonominei sanglaudai; ragina valstybes nares apsaugoti savo upių baseinus nuo nykimo ir nuosekliai laikytis Vandens pagrindų direktyvos 1 ir 4 straipsniuose nustatytų reikalavimų ir ragina Komisiją skirti ES lėšų tik tiems projektams, kurie atitinka šiuos reikalavimus;
8. pažymi, kad Komisijos komunikate dėl vandens trūkumo ir sausrų problemos (COM(2007)0414) nesprenžiamos daugelyje regionų kylančios nuotekų nevalymo problemos;
9. pabrėžia, kad nereikėtų pamiršti poreikio saugoti požeminio vandens išteklius, jei jie įtraukiami į bendrą vandens išteklių tvarkymo sistemą;

10. ragina remti visas veiksmingas ir tinkamas visuomenės sveikatos reikalavimus atitinkančias lietaus vandens surinkimo sistemas;
11. ragina Tarybą, valstybes nares ir regionų bei vietos valdžios institucijas vykdant kitų sektorių politiką atsižvelgti į minėtame komunikate dėl vandens trūkumo ir sausrų problemos išdėstytus argumentus, kad būtų išvengta nepageidaujamų padarinių vandens išteklių apsaugai;
12. ragina Komisiją ir valstybes nares pripažinti, kad miškų nykimas ir netrukdoma miestų plėtra lemia didėjančią vandens trūkumą; ragina valstybes nares ir kompetentingas valdžios institucijas atliekant teritorijos planavimo darbus atsižvelgti į vandens politikos nuostatas, ypač vystant ekonominę veiklą jautriuose hidrografiniuose baseinuose, įskaitant salas ir atokius regionus; pabrėžia, kad bet koks vandens tiekimas, neatsižvelgiant į jo paskirtį, turi atitikti teisingo mokesčio už vandenį principą, kad ypač įmonės taip būtų skatinamos efektyviau naudoti vandenį;
13. ragina Komisiją kuo greičiau įsteigti Europos sausrų stebėjimo tarnybą Europos aplinkosaugos agentūros sistemoje ir pabrėžia, kad ji turėtų papildyti nacionalinius duomenis tipine sezonine regiono ir vietos informacija apie kritulių kiekį ir sektorių vartojimą siekdama užtikrinti gerų strateginių sprendimų priėmimą;
14. pabrėžia regionų, kaip technologijų naujovių skatinamosios jėgos, svarbą vandens politikos srityje, atsižvelgiant į tai, kad tausius vandens naudojimas bus vis svarbesnis konkurencingumo veiksnys; taigi ragina regionų valdžios institucijas siekiant veiksmingo regioninės vandens ūkio tvarkybos organizavimo apsvarstyti tarpregioninio bendradarbiavimo nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis galimybes, keitimosi informacija ir strateginės partnerystės susitarimų sudarymo galimybes;
15. ragina Komisiją ir valstybių narių regionus bei miestus remti vandens taupymo kultūros plėtrą Europos Sąjungoje, skatinti rinkti lietaus vandenį ir pradėti visuomenės supratimo apie vandens taupymą gerinimo kampanijas, pvz., įgyvendinant tinkamas švietimo programas; ragina Komisiją skatinti regionų, miestų ir pilietinės visuomenės organizacijų keitimąsi geriausia patirtimi, susijusia su vandens taupymo priemonėmis (įskaitant lietaus vandens ir nuotekų valymą), siekiant gerinti vandens naudojimo efektyvumą ir valdyti sausrų riziką;
16. pažymi, kad Komisijos komunikate minimi sudėtingi aplinkosaugos klausimai nulemia regiono ekonominę padėtį, konkurencingumą ir plėtros galimybes;
17. nurodo, kad veiksmingos ir tikrąją vandens vertę atspindinčios vandens apmokestinimo politikos kūrimas gali paskatinti vartotojus taupiau naudoti vandenį.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	29.5.2008
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 45 -: 2 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Emmanouil Angelakas, Stavros Arnaoutakis, Jean Marie Beaupuy, Rolf Berend, Jana Bobořiková, Victor Bořtinaru, Wolfgang Bulfon, Bairbre de Brún, Gerardo Galeote, Iratxe García Pérez, Eugenijus Gentvilas, Zita Gurmai, Gábor Harangozó, Mieczysław Edmund Janowski, Tunne Kelam, Evgeni Kirilov, Constanze Angela Krehl, Florencio Luque Aguilar, Sérgio Marques, Jan Olbrycht, Markus Pieper, Pierre Pribetich, Wojciech Roszkowski, Elisabeth Schroedter, Grażyna Staniszevska, Catherine Stihler, Kyriacos Triantaphyllides, Lambert van Nistelrooij, Oldřich Vlasák, Vladimír Źelezný
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Bernadette Bourzai, Jan Březina, Den Dover, Emanuel Jardim Fernandes, Fernando Fernández Martín, Francesco Ferrari, Louis Grech, Ramona Nicole Mănescu, Francisca Pleguezuelos Aguilar, Zita Pleřtinská, Samuli Pohjamo, Christa Prets, Jürgen Schröder, Richard Seeber, Bart Staes, László Surján, Manfred Weber
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (178 straipsnio 2 dalis)	Manuel Medina Ortega, Nicolae Vlad Popa

25.6.2008

ŽEMĖS ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS KOMITETO NUOMONĖ

pateiktas Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetui

dėl vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimo
(2008/2074(INI))

Nuomonės referentė: Esther Herranz García

PASIŪLYMAI

Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitetas ragina atsakingą Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

- A. kadangi žemės ūkyje, kaip produktyviame sektoriuje, labai jaučiami vandens trūkumo ir sausrų padariniai, nors kartu jis atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant tvarų esamų vandens išteklių valdymą,
- B. kadangi vandens trūkumo ir sausrų problema nevienodai opi visuose ES regionuose – opiausia ji pietinėse valstybėse narėse,
- C. kadangi vandens stygius ir sausra yra svarbus paspartėjusio žemės ūkio žaliavų kainų didėjimo veiksnys ir atsižvelgiant į poreikį užtikrinti stabilų maisto produktų tiekimą gyventojams,
- D. kadangi žemės ūkyje reikia daug vandens ir todėl žemės ūkis, priklausomas nuo vandens tiekimo, kaip vienas iš atsakingų veikėjų turi būti įtrauktas į kompleksinės regioninės vandentvarkos sistemas, skirtas proporcingam vandens naudojimui užtikrinti, vandens eikvojimui sustabdyti, kraštovaizdžio ir pasėlių planavimui derinti ir vandeniui nuo taršos saugoti,
- E. kadangi daugiafunkcinis ES žemės ūkis atlieka svarbų vaidmenį išsaugant kraštovaizdį, biologinę įvairovę ir švarų vandenį ir todėl tam tikroms priemonėms šioje srityje, taip pat mokslinėms konsultacijoms vandentvarkos klausimais, reikia finansinės paramos,
- F. kadangi dėl sausros daugėja fitosanitarinių problemų ir derlius būna daug prastesnis,

1. mano, kad Europos Sąjunga turi skirti didesnę paramą vandens išteklių valdymo žemės ūkio paskirties žemėse ir gyvulininkystės ūkiuose gerinimui ir skatinti kurti mažiau vandens naudojančius ir ekonomiškus įrenginius ir drėkinimo sistemas; ragina Komisiją pagal Septintąją bendrąją programą suaktyvinti mokslinius tyrimus, taikomąją veiklą ir naujovių diegimą, ypač tose teritorijose, kuriose vandens trūkumo ir sausrų problema opesnė nei kitur, ir atsižvelgti į biotechnologijų pažangą; todėl ragina aktyviau auginti sausrai atsparias kultūras;
2. pabrėžia Europos ūkininkų indėlį kovojant su dirvos erozija ir dykumėjimu ir siekia, kad būtų pripažintas lemiamas Europos gamintojų vaidmuo išlaikant augalinę dangą regionuose, kuriuose dažnos sausros arba kuriuose grėsmę kelia vėjo pustomas smėlis; pabrėžia didelę daugiamečių kultūrų, sodų ir vynuogynų, žolynų, ganyklų ir miško kultūrų teikiamą naudą vandens gavybai;
3. pabrėžia vandentvarkos svarbą kalnuotose vietovėse ir ragina Komisiją skatinti vietos ir regioninės valdžios institucijas ugdyti žemupių ir aukštupių naudotojų tarpusavio solidarumą;
4. mano, kad reikia iš naujo – atsižvelgiant į klimato kaitą – įvertinti miškų ir žemės ūkio vertę aplinkosaugos požiūriu ir kad absoliučiai būtina derinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio didėjimą su miškų ploto didinimu, o formuojant bet kokią šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo politiką reikia atsižvelgti į miškų, kurie sugeria anglies dioksidą, naudą;
5. mano, kad vanduo turi ir toliau būti laikomas viešąja gėrybe ir svarbiausiu šalių suverenumo elementu, prieinamu visiems už teisingą „socialinę ir aplinkosauginę“ kainą, ypatingą dėmesį kreipiant į konkrečią kiekvienos šalies situaciją ir į įvairias esamas ūkininkavimo sistemas, taip pat į ūkininkavimo veiklos socialinį vaidmenį;
6. pažymi, kad vandens išteklių valdymo politika, grindžiama visų pirma principu „vartotojas moka“, pasmerkta žlugti, jei be to nebus stengiamasi geriau naudoti vandens išteklių, pirmiausia – užkirsti kelią gausiam vandens nutekėjimui, kurį paskirstymo sistemose sukelia įrengimų trūkumai; prašo užtikrinti, kad vandens „apmokestinimas“ nekeltų pavojaus ūkių gyvybingumui, nes jie būtini norint užtikrinti savarankišką Europos Sąjungos apsirūpinimą vandeniu;
7. mano, kad, kai vandentakys eina per daugiau nei vieną valstybę narę, būtina plėtoti regionų ir valstybių bendradarbiavimą kompleksinio vandentakio valdymo srityje, ypač ūkininkavimo sektoriuje;
8. mano, kad būtina skatinti vykdyti gamintojų informavimo, sąmoningumo ugdymo ir mokymo kampanijas, siekiant aktyviai prisidėti prie tvaraus vandens išteklių valdymo;
9. mano, kad, atsižvelgiant į klimato kaitą ir sausrų paūmėjimą, reikia įsteigti Europos observatoriją, kuri, be kita ko, padės geriau planuoti žemės ūkio veiklą, kad ūkininkai galėtų priimti jų gamybai palaikyti tinkamiausias nuostatas;
10. pabrėžia juodžemio turtingos dirvos, priderintos kultūrų rotacijos sistemos ir gero miškų, žolynų ir dirbamos žemės derinio svarbą tvariai vandentvarkai; įspėja, kad didėjantis

žemės vartojimas kelia grėsmę žemės ūkiui, maisto pasiūlos saugumui ir tvariai vandentvarkai;

11. ragina Komisiją ir Tarybą atsižvelgti į poreikį kurti nuo ciklinių sausrų, gaisrų ir vandens trūkumo nukentėjusiems ūkininkams skirtus pagalbos mechanizmus, kurie užkirstų kelią naujoms didelio masto nelaimėms, kurias gali sukelti klimato kaita, ir maksimaliai sumažintų jų padarinius;
12. ragina Komisiją remti valstybes nares atkuriant miškus ciklinių sausrų ir gaisrų nuniokotose teritorijose remiantis pagarbos jų bioklimatui bei ekologinėms savybėms principu ir tikisi, kad kaimo ir miesto kraštovaizdžio atkūrimas bus laikomas ypatingos svarbos reikalu, deramai atsižvelgiant į vietos specifiką;
13. pabrėžia, kad pagal BŽŪP antrąjį ramstį numatytos aplinkos apsaugos programos atlieka svarbų vaidmenį skatinant žemės ūkyje taikyti vandens išteklių tvarumą ir švarumą saugančius metodus;
14. ragina Komisiją ir Tarybą sukurti viešąją žemės ūkio draudimo sistemą, finansuojamą ES, kuri garantuotų minimalias pajamas ūkininkams įvykus tokioms stichinėms nelaimėms kaip sausra, gaisras ir potvynis, kad jie būtų apsaugoti nuo pavojų ir krizių, kokios neseniai kilo pietų Europos šalyse;
15. pabrėžia, kad reikia kurti veiksmingos miškų gaisrų prevencijos politiką, pabrėždamas, kad Komisija turi remti valstybes nares vykdant gaisrų kontrolę ir prevenciją ir visų pirma finansuoti atitinkamas miškų gaisrų prevencijos priemones, tokias kaip priešgaisrinių juostų, miško takų, vandens stočių įrengimą ir miškotvarkos programas;
16. mano, kad dėl vandens trūkumo ir ciklinių sausrų padažnėjo gaisrų ir padidėjo jų mastas ir dėl to padidėjo daugelio miškams būdingų rūšių trapumas ir pavojus, kad jos išnyks, ypač pietų Europos šalyse, kurių pagrindinis gamtos išteklius yra miškai;
17. apgailestauja dėl valstybių narių valstybės ir vyriausybės vadovų išvalgumo trūkumo, kai jie nusprendė sumažinti kaimo plėtros finansavimą, ir pabrėžia, kad pagal antrąjį ramstį numatyti ištekčiai pernelyg riboti norint atremti naujus klimato kaitos keliamus iššūkius; pataria Komisijai savo kitoje Baltojoje knygoje dėl prisitaikymo prie klimato kaitos išnagrinėti galimybę įsteigti specialų prevencinei veiklai finansuoti skirtą fondą, kuris padėtų visiems paveiktiems ekonomikos sektoriams, įskaitant žemės ūkio;
18. pabrėžia, kad persvarstant Bendrijos biudžeto prioritetus didesnė svarba turėtų būti teikiama aplinkos apsaugos priemonėms ir ypač kovos su klimato kaitos padariniais, įskaitant sausras ir vandens trūkumą, politikai, užtikrinant, kad tam būtų skiriamos būtinos papildomos lėšos;
19. pabrėžia, kad rengiant Europos žemės ūkio modelį turėtų būti atsižvelgiama į dažniausius ir opiausius pavojus aplinkai bei į vandens trūkumą ir sausras ir kad šiuo klausimu pagrindinis Europos bendros žemės ūkio politikos elementas turėtų būti veiksmingas krizių valdymo mechanizmas.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	25.6.2008
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 35 -: 2 0: 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Vincenzo Aita, Bernadette Bourzai, Niels Busk, Luis Manuel Capoulas Santos, Giuseppe Castiglione, Albert Deß, Gintaras Didžiokas, Michl Ebner, Carmen Fraga Estévez, Ioannis Gklavakis, Lutz Goepel, Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf, Esther Herranz García, Lily Jacobs, Elisabeth Jeggle, Heinz Kindermann, Stéphane Le Foll, Véronique Mathieu, Mairead McGuinness, Rosa Miguélez Ramos, James Nicholson, Neil Parish, María Isabel Salinas García, Agnes Schierhuber, Willem Schuth, Czesław Adam Siekierski, Alyn Smith, Petya Stavreva, Witold Tomczak, Donato Tommaso Veraldi, Janusz Wojciechowski, Andrzej Tomasz Zapałowski
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Katerina Batzeli, Ilda Figueiredo, Wiesław Stefan Kuc, Astrid Lulling, Maria Petre, Brian Simpson
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (178 straipsnio 2 dalis)	Paulo Casaca

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	9.9.2008
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 54 -: 0 0: 5
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Adamos Adamou, Georgs Andrejevs, Pilar Ayuso, Johannes Blokland, John Bowis, Frieda Brepoels, Martin Callanan, Dorette Corbey, Chris Davies, Avril Doyle, Anne Ferreira, Monica Frassoni, Matthias Groote, Françoise Grossetête, Cristina Gutiérrez-Cortines, Satu Hassi, Gyula Hegyi, Jens Holm, Marie Anne Isler Béguin, Caroline Jackson, Christa Klauß, Eija-Riitta Korhola, Holger Kraahmer, Urszula Krupa, Aldis Kušķis, Marie-Noëlle Lienemann, Peter Liese, Linda McAvan, Roberto Musacchio, Riitta Myller, Péter Olajos, Miroslav Ouzký, Vladko Todorov Panayotov, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Dagmar Roth-Behrendt, Guido Sacconi, Daciana Octavia Sârbu, Carl Schlyter, Richard Seeber, Bogusław Sonik, María Sornosa Martínez, Antonios Trakatellis, Evangelia Tzampazi, Donato Tommaso Veraldi, Anja Weisgerber, Glenis Willmott
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Inés Ayala Sender, Kathalijne Maria Buitenweg, Bairbre de Brún, Duarte Freitas, Genowefa Grabowska, Jutta Haug, Erna Hennicot-Schoepges, Alojz Peterle, Robert Sturdy
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (178 straipsnio 2 dalis)	Armando França, Florencio Luque Aguilar, Salvador Domingo Sanz Palacio